

2° het omzetten van de (collectieve) infrastructuurbehoeften in een werkbaar plan voor de toekomst;

In de programmanota worden een reeks acties geselecteerd om tijdens de volgende periode te behandelen binnen het kader van het transitieprogramma, omdat ze als prioritair worden beschouwd, dringend zijn voor de competitiviteit van de industrie, of nog niet opgenomen waren in een ander actieplan, zoals bijvoorbeeld het Vlaams industrieplan. De acties zullen via de werk- of projectgroepen van het transitieprogramma uitgewerkt worden; voor 2026 werden reeds een aantal prioritaire acties vastgeklikt.

1. SITUERING

- De beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en industrie vermeldt daarnaast ook specifiek het financieringsinstrument Contracts for Difference (bijpascontracten).

- In het Vlaams industrieplan dat in maart 2025 werd aangenomen door de Vlaamse Regering, worden initiatieven opgezet om de industrie te ondersteunen richting decarbonisatie. Hierbij worden ook concrete opdrachten toegewezen aan Klimaatsprong.

In de Beleidsnota Energie en Klimaat 2024-2029 van de minister van Energie en Klimaat wordt verwezen naar Klimaatsprong en vermeld dat de minister haar medewerking zal verlenen aan de Vlaamse Klimaatsprong.

De doelgroep waar Klimaatsprong zich op richt zijn de industriële basissectoren chemie, raffinage en staal, die onder het ETS-regime vallen. De klimaatdoelstellingen voor de sectoren onder dit regime zijn Europees bepaald. VEKA zorgt voor een jaarlijkse monitoring van de doelstellingen en publiceert jaarlijks een cijferoverzicht van de ETS-emissies in de industriële sector in Vlaanderen. In het Vlaamse Energie en Klimaatplan (2021-2030) wordt in het luik industrie voor deze drie sectoren ook verwezen naar het programma Klimaatsprong.

- Beslissing VR Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, definitieve goedkeuring VR 2022 2101 DOC.0041/1
- Beslissing VR Ontwerpprogrammanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025, principiële goedkeuring VR 2023 0302 DOC.0110/1BIS
- Beslissing VR Definitieve goedkeuring programmanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025, definitieve goedkeuring VR 2023 1606 DOC.0730/1BIS
- Vlaamse Regering 2024-2029, regeerakkoord, Matthias Diependaele, minister-president van de Vlaamse Regering, september 2024
- Mededeling VR Openen pilootoproep transitie-instrument Klimaatsprong, VR 2025 1701 MED.0011/1
- Mededeling VR Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda (Vlaamse Versnelling), VR 2025 1402 MED.0052/1TER, MED.0052/2 EN MED.0052/3
- Mededeling VR Geïntegreerd actieplan voor de Vlaamse industrie, VR 2025 1403 MED.0081/1

pagina 4 van 11

2. INHOUD

De programmanota 2026-2030, die als bijlage gaat bij deze nota aan de Vlaamse Regering, bouwt voort op de inzichten uit de evaluatie van de eerste programmaperiode en de update van de roadmapstudie, die in het voorjaar van 2025 werd opgestart door het consortium Deloitte en VUB-IES. De roadmapstudie actualiseert de studie uit 2020 die mede aan de basis lag van de eerste programmanota. Het permanent overlegorgaan en de klankbordgroep waren actief betrokken bij de opmaak van de roadmapstudie. Tijdens een gezamenlijke workshop op 8 mei 2025 werden in een participatief traject een aantal beleidsaanbevelingen voorgesteld en verder uitgewerkt. Hoofdstukken 5 en 6 van de programmanota 2026-2030 vatten de belangrijkste conclusies uit de roadmapstudie samen op het vlak van 1) analyse van de huidige situatie en maatschappelijke ontwikkelingen in de Vlaamse basisindustrie en 2) beleidsaanbevelingen voor het transitieprogramma.

De opdrachten die de Vlaamse Regering reeds toeweest aan het transitieprogramma in het Vlaams Regeerakkoord en het Vlaams industrieplan worden gebundeld en verder geconcretiseerd en opgevolgd in dit programma. Daarnaast zijn er ook een aantal nieuwe opdrachten tot stand gekomen, die voor de drie sectoren essentieel zijn om de transitie te kunnen maken. Deze dragen allen bij aan de langetermijndoelstellingen van het transitieprogramma, namelijk een competitieve én koolstofarme Vlaamse basisindustrie tegen 2050.

Om zichtbaar te maken dat dit transitieprogramma zich inzet voor de Vlaamse basisindustrie, zal het programma voortgezet worden onder de werktitel 'Klimaatsprong voor de Industrie'.

De belangrijkste elementen van de programmanota 2026-2030 worden hieronder samengevat.

- De bijgaande tweede vijfjaarlijkse programmanota van de Vlaamse Regering voor het transitieprogramma 'Klimaat sprong voor de Industrie' is opgesteld om de industriële energie- en klimaatambitie op een coherente en beleidsdomeinoverschrijdende manier aan te pakken. De tweede nota kent een looptijd van 2026 tot en met 2030.
- De vijf operationele kortetermijndoelstellingen van de tweede programmanota zijn:
 - o Het industrieel transitieprogramma versterken als coördinerend strategisch en tactisch actieprogramma;
 - o Omzetten van de (collectieve) infrastructuurbehoeften in een werkbaar plan voor de toekomst;
 - o Blijven garanderen van competitieve en voldoende energie;
 - o Opbouwen van de economie rond alternatieve grondstoffen, brandstoffen en circulariteit, afgestemd op de industriële transitie;
 - o Versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie (chemie, raffinage en staal).
- Het transitieprogramma zal, op advies van het permanent overlegorgaan, in de volgende programmaperiode 2026-2030 aan de slag gaan met onderstaande acties:
Op vlak van beleidsaansturing en regelgeving:
 - o Het monitoren van de voortgang van de industriële transitie.
 - o Het proactief identificeren van de Vlaamse industriële belangen in EU-initiatieven.
 - o Bestuderen van marktstimulatie van low-carbonproducten onder meer door middel van criteria in publieke aanbestedingen.
 - o Het verkennen van een organisatorische clusteraanpak voor de opvolging en coördinatie van bedrijfsoverstijgende projecten.
 - o Een studie uitvoeren naar het technisch-economisch potentieel van de grootschalige inzet van (duurzame) biomassa in Vlaanderen.

voor de Industrie zal een beleidsadvies formuleren over de randvoorwaarden. Hierbij kan het relevant zijn de praktijken in en visies van andere lidstaten mee onder de loep te nemen.

- Een organisatorische clusteraanpak voor opvolging en coördinatie van bedrijfsoverstijgende projecten verkennen
Klimaat sprong voor de Industrie zal gevolg geven aan deze bepaling in het Vlaams Regeerakkoord en dit verder uitwerken. Zo is er nood om na te gaan welke initiatieven nu reeds bestaan en waar er blinde vlekken zijn.
- Een mechanisme ontwikkelen voor het vermijden (spreiden) van 'first movers' malus bij infrastructuurinvesteringen
Dit is een nieuwe actie binnen het werkveld van Klimaat sprong voor de Industrie, en dit zal dus analyse en benchmarking vragen alsook de betrokkenheid van specifieke experts. We streven ernaar een beleidsadvies hierrond te formuleren tegen oktober 2026.
- 'Contracts for difference' instrument evalueren
De benchmarkstudie die een vergelijking maakt van steuninstrumenten in andere Europese landen en een evaluatie van de pilootoproep van het eerste Vlaamse CfD-instrument, zullen resulteren in een beleidsadvies aan de Vlaamse Regering in het najaar van 2025. Afhankelijk van eventuele verdere beslissingen van de Vlaamse Regering ter zake, kan Klimaat sprong voor de Industrie hierrond verdere actie nemen in 2026.
- Advies formuleren om proactief voldoende ruimte te voorzien voor leidingentracés
Het standpunt dat in de periode van de vorige programmanota werd gemaakt, zal herzien worden in het licht van de recente update van de roadmapstudie en als beleidsadvies bezorgd worden aan de Vlaamse Regering.
- Aan discussies over betaalbare en beschikbare energie vanuit bevoegdheden Vlaamse Gewest bijdragen
Om de competitiviteit van de basisindustrie te verzekeren, is betaalbare en beschikbare energie een noodzakelijke voorwaarde. Naast hernieuwbare energie, kan ook kernenergie deel uitmaken van een evenwichtige en duurzame energiemix. Klimaat sprong voor de Industrie zal een beleidsadvies uitwerken passend binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Regering.
- Advies formuleren om het Moonshotprogramma te versnellen met het oog op valorisatie
Op basis van de geactualiseerde roadmap in 2025 en de impact daarvan op Moonshot, zal op regelmatige basis een strategische uitwisseling plaatsvinden tussen de governance organen van het Moonshotprogramma en het programma Klimaat sprong voor de Industrie.
- Programma uitwerken om de Valley of Death voor innovatie te overbruggen
De stakeholders beschouwen het identificeren en wegwerken van bestaande hinderpalen en tekortkomingen in het huidige instrumentarium en het beter afstemmen van de instrumenten als cruciaal om onderzoeksresultaten vlot te kunnen laten doorstromen naar investeringen op een hoger TRL-niveau. Een beleidsadvies zal hierrond opgemaakt worden.

De werkingsprincipes en samenstelling van de overlegorganen zijn gevat in een huishoudelijk reglement. Dat reglement is in consensus opgemaakt en bekrachtigd in het permanent overlegorgaan. Het huishoudelijk reglement is als bijlage opgenomen bij de programmanota.

Over een eventuele wijziging in de samenstelling van het sturende orgaan, het permanent overlegorgaan, werd geen volledige consensus bereikt in het permanent overlegorgaan en wordt het volgende voorgesteld:

- Samengevat omvat de programmanota:

- ### 3. BESTUURLIJKE IMPACT

De voorgestelde aanbevelingen, acties en mogelijke beleidsinstrumenten in de voorgestelde programmanota vormen op geen enkele wijze een voorafname van mogelijk toekomstig beleid en de financiële weerslag daarvan op de Vlaamse begroting.

D. ESR-TOETS

E. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

F. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

4. VERDER TRAJECT

De bijgewerkte programmanota zal voor definitieve goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- om de programmanota voor de periode 2026-2030 voor het programma 'Klimaat sprong voor de Industrie': 'het transitieprogramma voor een koolstofarme en competitieve energie-intensieve industrie tegen 2050' principieel goed te keuren.
- de Vlaamse minister bevoegd voor Economie, Innovatie en Industrie te gelasten het advies in te winnen van:
 - o de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), met het verzoek het advies mee te delen binnen de termijn van 30 dagen of eventueel later gezien de verlofperiode;
 - o de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO), met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen of eventueel later gezien de verlofperiode;
 - o de Milieu- en natuurraad van Vlaanderen (de Minaraad), met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen of eventueel later gezien de verlofperiode;
- de Vlaamse minister bevoegd voor Economie, Innovatie en Industrie te gelasten de programmanota ter kennis te stellen aan de overige strategische adviesraden.
- de Vlaamse minister bevoegd voor Economie, Innovatie en Industrie te gelasten de op basis van de adviezen bijgewerkte programmanota voor te leggen aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse zaken, Digitalisering en
Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE

BIJLAGEN

1. Programmanota 2026-2030 Klimaatsprong voor de Industrie: Transitieprogramma voor een koolstofarme en competitieve energie-intensieve industrie tegen 2050
2. Update context-analyse en roadmapstudie 'Naar een koolstofcirculaire, CO2-arme en competitieve Vlaamse basisindustrie' (juni 2025)
3. Advies Inspectie van Financiën van 1 juli 2025

[illegible]